

PM

2015-11-30

Mål och resultatmätt för kvantitet eller kvalitet

Inledning

Regeringen har i sitt regleringsbrev för 2015 ställt krav på att SGU ska utveckla mål och resultatmätt för kvantitet eller kvalitet för de uppgifter som framgår av myndighetens instruktion. I årsredovisningen ska resultatet kommenteras i förhållande till måluppfyllelse (N2014/5263/FIN).

I denna PM beskrivs utvecklingsarbetet gällande mål och resultatmätt för kvantitet eller kvalitet.

Statskontorets myndighetsanalys

På uppdrag av regeringen utförde Statskontoret i december 2013 en myndighetsanalys¹ av SGU. Statskontoret gjorde en del iakttagelser kopplat till SGUs resultatredovisning. I rapporten gör Statskontoret bedömningen att redovisningen inte är tillräcklig eller komplett för att få en bra bild av vad verksamheten leder till för resultat. Statskontoret konstaterade bl. a. följande:

- Framförallt redovisas aktiviteter vilket leder till att det är svårt att få en uppfattning om verksamhetens resultat.
- Det finns få mått på verksamhetens kvalitet vilket gör det svårt att få en uppfattning om hur användarna medborgarna uppfattar prestationerna. T ex genomförda NKI-mätningar redovisas inte.
- Svårt att bedöma verksamhetens produktivitet/kostnadseffektivitet. I vissa fall redovisas kostnader/styckekostnader eller effektiva arbetstimmar men det görs inte enhetligt för hela verksamheten. Exempel är handläggning av olika typer av ärenden men gäller även för övrig verksamhet.
- Redovisningen sker inte indelat utifrån respektive uppgift vilket försvårar en helhetsbedömning av verksamheten.

¹ Statskontorets myndighetsanalys av Sveriges geologiska undersökning (2013:22)

PM

2015-11-30

Arbetsgång för framtagning av resultatmätt

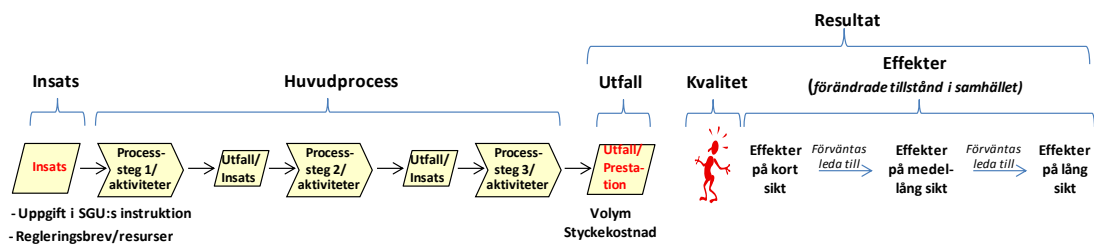
I arbete med att ta fram förslag till resultatmätt har respektive avdelning tagit fram en bruttolista på mått för myndighetens prestationer. Arbetet har samordnats centralt utifrån det processangreppssätt som beskrivs nedan. Ekonomistyrningsverket (ESV) har varit behjälplig med att i workshopform arbeta vidare med dessa resultatmätt så att några av dessa kan användas redan i Årsredovisningen för 2015. En plan för vilka mått och indikatorer för myndighetens prestationer som ska redovisas från och med 2016 håller på att utarbetats. ESV har också varit behjälplig med att under ett seminarium diskutera de grundläggande regler för styrning i staten samt SGUs verksamhetslogik.

Styrande dokument för utvecklingsarbetet har i första hand varit ESVs handledningar 2012:42, 2006:8 och 2001:16.

Utvecklingsarbetet grundas på ett processangreppssätt

SGU har beslutat om en Verksamhetsstrategi innehållande en vision och tre strategiska mål för verksamheten. Dessa tre mål bryts ner till SGU-gemensamma mål för det kommande året. Utifrån dessa tar avdelningarna fram mål som ska bidra till de gemensamma målen samt avdelningsspecifika mål som ska bidra till de strategiska målen. Målnedbrytningen säkerställer ledningens strategiska inriktning av verksamheten.

För att rätt saker ska göras på rätt sätt krävs ytterligare styrning. Styrningen av processer säkerställer att insatser omvandlas till resultat, dvs. utfall och prestationer som i sin tur leder till effekter, förändrade tillstånd i omvärlden (figur 1). Med prestationer menas det som levereras till samhället utanför SGU. Det kan handla om geologisk information och tjänster, tillståndsbeslut, tillsynsresultat, remissyttranden, åtgärdat förorenat objekt, etc.

Figur 1. Figuren visar principen hur huvudprocessen omvandlar insatser i form av krav och resurser till utfall och prestationer som i sin tur leder till effekter som annars inte skulle ha inträffat.

PM

2015-11-30

Resultat avseende standardiserad ärendehantering följs upp i första hand avseende prestationer (volym och styckekostnad) medan kunskapsuppbyggnad följs upp avseende effekter och effektkedjor som nya insikter leder till ändrat beteende som i sin tur leder till ändrade levnadsbetingelser, etc.

Med kvalitet menas till vilken grad inneboende egenskaper hos en prestation uppfyller användarnas krav och behov. En prestations kvalitetsegenskaper kan avse t.ex. handläggningstid, leveransprecision och Nöjd kundindex, ett index som samlat visar en prestations kvalitetsegenskaper.

För den horisontella processtyrningen finns idag nio huvudprocesser definierade. Var och en av dessa huvudprocesser har en utsedd ansvarig. I SGUs instruktion² har regeringen specificerat SGUs uppgifter. För respektive uppgift finns en huvudprocess definierad. Både den vertikala målnedbrytning och den horisontella processtyrningen behövs som komplement till varandra för att få en effektiv styrning och ett enkelt sätt att följa upp verksamheten.

Effektutvärderingar

En konsekvensanalys är ett sätt att beskriva de för- och nackdelar som ett förslag till åtgärd för med sig för samhället. Det är en utvärdering som genomförs före en tänkt insats – en ex-ante utvärdering, till skillnad från en effektutvärdering – en ex-post utvärdering. Flera försök har under åren utförts för att beskriva och beräkna det ekonomiska och sociala värdet av geovetenskaplig information. Det har visat sig svårt att genomföra en s.k. kontrafaktisk effektanalys, dvs uppskatta värdet av att ha geovetenskaplig information relativt det förhållande att man inte har den i samband med infrastruktursatsningar, väg- och tunnelbyggen och vid öppning av täkter, miljöfrågor, förorenad mark, etc.

Effektutvärdering är sannolikt den vanligaste formen av utvärderingar. Syftet är att i efterhand bedöma insatsens resultat och effekter. Resultaten handlar om vad insatsen direkt har gett upphov till för förändringar, medan effekterna oftast handlar om de mer långsiktiga och indirekta förändringarna som en insats leder till. Om en samhällsekonomisk konsekvensanalys för insatsen är genomförd ska effektutvärderingen

² Förordning (2008:1233) med instruktion för Sveriges geologiska undersökning

PM

2015-11-30

ställas mot den för att bedöma om insatsen har fått de resultat och effekter till den kostnad man förväntade sig.

SGU har under året inlett ett systematiskt arbete med effektutvärderingar. SGU har också en samverkan med andra geologiska undersökningar inom den europeiska unionen för att ta fram modeller för effektutvärderingar.

För att bedöma SGUs resultat och effekter har regeringen i regleringsbrevet för 2015³ gett SGU i uppdrag att sammanställa och redovisa resultat och effekter från användningen av interna forskningsmedel samt SGUs stöd till geovetenskaplig forskning och hur dessa har kommit till användning i myndighetens verksamhet. I utvärderingen har flera externa funktioner varit involverade. En internationell panel bestående av två experter från den geologiska undersökningen i Danmark (GEUS) och två från den norska geologiska undersökningen (NGU) har utvärderat ett urval av forskningsprojekt som avslutats mellan åren 2009–2014. Dessutom har andra externa funktioner bidragit med synpunkter på SGUs interna och externa FoU genom svar på olika frågeformulär, som utformats med anledning av att SGU inbjudits att lämna underlag till regeringens forskningspolitik. De som har svarat är ledamöter i SGUs användarråd samt universitet och högskolor. Vetenskapsrådet har genomfört bibliometriska beräkningar och analyser av publicerade artiklar från såväl den interna som den externa FoUn. Resultatet av denna utvärdering lämnas i särskild ordning.

Exempel på planerade effektutvärderingar av större satsningar som avslutats under 2015 är t.ex. projekten Skånestrand och Barents.

Resultatmåttens användning

Under arbetet med att ta fram resultatmått har en bruttolista på prestationer tagits fram som ett underlag för att beskriva myndighetens prestationer. Vid verksamhetsplaneringen dokumenteras planerat resultat i form av mål och tillhörande resultatmått.

I årsredovisningen ska resultaten redovisas på ett överskådligt och begripligt sätt som underlag för regeringens överväganden. I årsredovisningen visar SGU myndighetens prestationer utifrån den bruttolista som tagits fram.

³ Regleringsbrev för budgetåret 2015 avseende Sveriges geologiska undersökning inom utgiftsområde 24 Näringsliv. N2014/5263/FIN, N2014/5269/KLS.